

www.sztukaorientu.pl

POLSKI INSTYTUT STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA

ul. Foksal 11-6, 00-372 Warszawa, tel. +48 601 313 691, biuro@sztukaorientu.pl

POLISH INSTITUTE OF WORLD ART STUDIES

KOMUNIKAT ZARZĄDU POLSKIEGO INSTYTUTU STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA

Nr 1 (4)

Styczeń 2013 roku

**ZARZĄD PRZESYŁA CZEONKOM I WSPÓŁPRACOWNIKOM
INSTYTUTU**

SERDECZNE ŻYCZENIA ŚWIĄTECZNE I NOWOROCZNE

Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata
w Warszawie, przy ul. Foksal 11 lokal 6,

zaprasza na:

- **Zebranie Naukowe Oddziału Warszawskiego** w dniu 10 stycznia (czwartek) o godz. 18 z wykładem prof. Jana Wiktora Sienkiewicza (Uniwersytet Mikołaja Kopernika; PISnŚŚ) *Artyści Andersa na Bliskim Wschodzie*

- **Spotkanie Zakładu Sztuki Ameryki Środkowej i Południowej** w dniu 17 stycznia (czwartek) o godz.18, które poprowadzi dr Ewa Kubiak (Uniwersytet Łódzki; PISnŚŚ). W programie:
  - wykład prof. Doris Bienko de Peralta (Escuela Nacional de Antropología e Historia, I.N.A.H., México), *Ikonoграфия wizji religijnych w sztuce kolonialnej Meksyku* (w języku polskim)
  - prezentacja nowego rocznika PISnŚŚ „Arte de America Latina” vol. I – *Studia o sztuce prekolumbijskiej i iberoamerykańskiej / Estudios de arte precolumbiano e iberoamericano*, pod red. Ewy Kubiak, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2011 [2012].

- **Ogólnopolskie Seminarium Sztuki Azji i Afryki** w dniu 19 stycznia (sobota) o godz. 11:
- Dr Anna Nadolska-Styczyńska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika; PISnSS), *Od znaku do ornamentu. O przemianach w zdobnictwie tkanin Afryki Zachodniej*
- Dr Aneta Pawłowska (Uniwersytet Łódzki; PISnSS), *Sztuka i apartheid*

- **Ogólnopolskie Seminarium Sztuki Rosji i Europy Wschodniej** w dniu 26 stycznia (sobota) o godz. 11:
- Dr Dominik Ziarkowski (Uniwersytet Ekonomiczny, Kraków; PISnSS), *Akwarele Giacoma Quarenghiego i Zygmunta Vogla - wczesne świadectwa zainteresowania rosyjskimi i polskimi zabytkami narodowymi*
- Dr Maria Nitka (Uniwersytet Zielonogórski), *"Rzym, papież, kościoły, obrazy" (N. Gogol) - Wieczne Miasto rosyjskich i polskich artystów lat 20 i 30 XIX wieku.*

- Informacja o publikacjach:

JOANNA RYDZKOWSKA, *Spuścizna kulturowa Ormian polskich. Iluminowane rękopisy z XVI – XVIII wieku w zbiorach polskich* (Cultural heritage of the Polish Armenians. Illuminated manuscripts of the 16th-18th centuries in Polish collections)

Wyd. Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata. Warszawa – Toruń 2012 (60 s.)

Dla Ormian - ważnej mniejszość narodowej w dawnej Rzeczypospolitej, księgi rękopiśmienne stanowiły najważniejszy element kultury materialnej. W ormiańskich skryptoriach m.in. we Lwowie i Kamieńcu Podolskim powstały setki iluminowanych rękopisów. Niestety, do dziś zachowało się tylko około stu, przechowywanych w bibliotekach i muzeach na całym świecie, przede wszystkim w Instytucie Dawnych Rękopisów Matenadaran w Erywaniu i w Bibliotece oo. Mechitarystów w Wiedniu. Jedynie 16 zabytków znajduje się w Polsce: w Bibliotece Narodowej w Warszawie, Muzeum Narodowym w Krakowie, Bibliotece XX Czartoryskich w Krakowie, Fundacji Kultury i Dziedzictwa Ormian Polskich, Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu. Istotną część pracy stanowi katalog zawierający informacje kodykologiczne, opis rękopisów ze szczególnym uwzględnieniem zdobień oraz bibliografię. Ponadto w pracy znajdują się: stan badań nad rękopisami ormiańskimi w Polsce, zarys historii zbiorów, opis rękopisów, przywiezionych przez Ormian do Polski z innych ośrodków, analiza porównawczą rękopisów Łazarza z Tokatu oraz 67 reprodukcji miniatur. Praca została zrealizowana dzięki dotacji Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.

Opr. Joanna Rydzkowska

“古今波兰艺术和中波美术交流” (*Poland-China: Art and Cultural Heritage*)

马丁·雅谷比, 陈淑君 (编者), MARCIN JACOBY (ed.)

上海锦绣文章出版社, 上海 (Shanghai Jinxiu Wenzhang), Shanghai 2012;

ISBN 978-7-5452-0351-6 (272 s.)

Publikacja zawiera 24 artykuły autorstwa polskich historyków sztuki reprezentujących różne ośrodki akademickie naszego kraju. Teksty zostały zaprezentowane pierwotnie podczas I Konferencji Polskich i Chińskich Historyków Sztuki „Sztuka i Dziedzictwo Kulturowe” w Krakowie w dniach 14–16.09.2009. Tom *Poland-China. Art and Cultural Heritage*, zawierający teksty polskie i chińskie, został wydany w 2012 roku w języku angielskim nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Jagiellońskiego (ISBN: 978-83-233-3235-0), pod redakcją dr. Joanny Wasilewskiej. Wydanie chińskojęzyczne zawiera wyłącznie teksty badaczy polskich, tłumaczone na język chiński przez panią He Juan. Jest to pierwsza tego typu publikacja akademicka, która prezentuje obszerną wiedzę naukową z zakresu polskiej historii sztuki w Chinach, w języku chińskim. Publikacja ma zasięg ogólnochiński, dystrybuowana jest w księgarniach na terenie całego kraju oraz dostępna w sprzedaży wysyłkowej.

Opr. dr Marcin Jacoby

Zarząd informuje o I Sympozjum polskich i rosyjskich historyków sztuki *Polscy i rosyjscy artyści i architekci w koloniach artystycznych zagranicą i na emigracji politycznej 1815-1990*, które odbędzie się w dniach 27 – 28 czerwca 2013 roku w Toruniu (załącznik 1)

Składki

Zarząd gorąco prosi i przypomina członkom o **płaceniu składek** za okres od rejestracji Instytutu, to znaczy od lipca 2011 roku (normalna składka – 10 zł; ulgowa dla doktorantów – 5 zł, dla emerytów i rencistów – również ulgowa 5 zł, wprowadzona uchwałą zarządu od października 2012 roku). Składki stanowią podstawowy fundusz, z którego możemy pokrywać koszty utrzymania lokalu Instytutu; czynsz za wynajem oraz rachunki za energię elektryczną i wodę to łącznie około 1000 zł miesięcznie.

Numer konta Instytutu w Credit Agricole Bank Polska:

24 1940 1076 3101 7420 0000 0000

Załącznik 1

POLSKI INSTYTUT STUDIÓW NAD SZTUKĄ ŚWIATA W WARSZAWIE

PAŃSTWOWY INSTYTUT HISTORII SZTUKI W MOSKWIE

UNIwersytet MIKOŁAJA KOPERNIKA – ZAKŁAD HISTORII SZTUKI NOWOCZESNEJ WYDZIAŁU SZTUK
PIĘKNYCH, KATEDRA HISTORII SZTUKI I KULTURY WYDZIAŁU NAUK HISTORYCZNYCH I BIBLIOTEKA
UNIwersytecka

zapraszają na

I SYMPOZJUM POLSKICH I ROSYJSKICH HISTORYKÓW SZTUKI W TORUNIU

POLSCY I ROSYJSCY ARTYŚCI I ARCHITEKCI W KOLONIACH ARTYSTYCZNYCH ZAGRANICĄ I NA EMIGRACJI POLITYCZNEJ 1815 – 1990

Muzeum Uniwersyteckie w Toruniu , Plac Rapackiego 3

27 – 28. 06. 2013

Symposium jest wynikiem **I Konferencji Polskich i Rosyjskich Historyków Sztuki POLSKA – ROSJA: SZTUKA I HISTORIA**, która odbyła się w Warszawie w dniach 12-14. 09. 2012.

Program konferencji podzielony zostanie na cztery sekcje, po dwie równoległe w obydwu dniach:

I. POLACY I ROSJANIE W KOLONIACH ARTYSTYCZNYCH W EUROPIE (RZYM, PARYŻ, MONACHIUM) W XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU

Początek wspomnianego okresu łączy się z kongresem wiedeńskim i stabilizacją polityczną Europy. Po 1815 roku pojechali do Rzymu stypendyści polscy z artystycznych oddziałów Uniwersytetów: Wileńskiego, Krakowskiego i Warszawskiego i rosyjscy z Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu, którzy nawiązali ze sobą koleżeńskie kontakty i studiowali w tych samych pracowniach. Po upadku powstania listopadowego pojawili się w Paryżu pierwsi polscy artyści – emigranci polityczni. W drugiej połowie XIX wieku Polacy i Rosjanie stykali się we wszystkich europejskich środowiskach. Wielu Polaków było stypendystami Akademii Sztuk Pięknych w Petersburgu. Znane są polsko-rosyjskie związki małżeńskie i kontakty towarzyskie. Wielu polskich artystów z Paryża wystawiało w Rosji.

II. POLACY I ROSJANIE W ECOLE DE PARIS I INNYCH ŚRODOWISKACH ARTYSTYCZNYCH 1910- 1939

Od około 1910 roku do 1939 Polacy, Rosjanie oraz Żydzi (zwłaszcza pochodzący z dawnych ziem wschodnich Rzeczypospolitej, potem zachodnich guberni Cesarstwa) tworzyli w Paryżu jedno środowisko, związane m.in. z pracowniami La Ruche. Po rewolucji 1917 roku wielu artystów z Rosji było politycznymi emigrantami; w przeciwieństwie do nich polscy artyści, przyjeżdżający po studiach zwłaszcza w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, mogli liczyć na opiekę odrodzonego państwa. Skomplikowane okazywały się problemy identyfikacji narodowej. Niektórzy artyści, którzy przyjechali z Rosji uważali się za Polaków, choć nigdy nie byli w Polsce, inni wystawiali jako Rosjanie, choć

pochodzili z Polski. Polacy i Rosjanie kontaktowali się także w innych środowiskach – w Berlinie czy Nowym Jorku.

III. POLSCY I ROSYJSCY ARCHITEKCI ZAGRANICĄ

Polscy architekci już w XIX wieku kształcili się i działali w Europie Zachodniej, Ameryce Północnej i Południowej. Problemem w interpretacji polsko-rosyjskich relacji jest działalność polskich (lub polskiego pochodzenia) architektów, wykształconych w Petersburgu czy Moskwie i czynnych w Rosji do czasów rewolucji 1917 roku. Część z nich wówczas wyjechała do Polski, niektórzy przenieśli się do innych państw Europy lub Azji, inni pozostali w Rosji. Wielu architektów Rosjan po 1917 roku podążyło na emigrację m.in. do Jugosławii, Francji, Niemiec i USA. Na emigracji uformowało się nowe pokolenie architektów, pracujących i kształcących się w państwach osiedlenia. Druga fala rosyjskich architektów-emigrantów po II wojnie światowej udała się głównie do USA i Australii. W okresie po II wojnie światowej także polscy architekci-emigranci tworzyli w różnych częściach świata.

IV. TWÓRCZOŚĆ POLSKICH I ROSYJSKICH ARTYSTÓW NA EMIGRACJI POLITYCZNEJ

Zmiany polityczne w Rosji po rewolucji 1917 i wojnie domowej spowodowały emigracje artystów - początkowo masową pierwszą falę wyjazdów, a następnie indywidualne wyjazdy czy ucieczki. Do środowiska emigracji dołączyli Rosjanie, przebywający zagranicą od przedrewolucyjnych czasów. W ten sposób dokonał się podział na przebywających w ZSRR i na Rosyjską Emigrację (Russkoje zarubieże). Początkowo miały one przeciwstawny politycznie charakter, narastający w czasach pogłębiającej się samoizolacji ZSRR. Później jednak niektórzy artyści emigracyjni sympatyzowali z władzami radzieckimi i utrzymywali z nimi kontakty. Interesującym aspektem polsko-rosyjskich stosunków jest działalność tzw. „białej emigracji” rosyjskiej w międzywojennej Polsce. Rosyjska emigracja posiadała kontakty z polską emigracją, która podczas II wojny światowej i po 1945 roku osiadła przede wszystkim w Wielkiej Brytanii, Francji, USA, Kanadzie czy Australii. Emigracyjni artyści obydwu narodów nie tylko wnieśli wkład do światowej kultury, lecz niekiedy także pośredniczyli w przyswojeniu światowego dorobku przez własne narodowe kultury. Na emigracji powstawały polskie i rosyjskie związki i grupy artystów, działały galerie, wydawano książki i czasopisma. Ostatnia chronologicznie część sympozjum zostanie zamknięta na 1990 roku.

Przewidziane są dwa wieczorowe spotkania i dyskusje panelowe:

- Stan badań nad twórczością artystów i architektów w koloniach artystycznych zagranicą i na emigracji politycznej,
- Perspektywy polsko-rosyjskich badań nad koloniami artystycznymi zagranicą i na emigracji politycznej.

Organizatorzy przewidują udział 40 osób, po 20 osób z Polski i Rosji. Zgłoszenia do 28 lutego 2013 na adres: jmalin@umk.pl

Językami sympozjum są polski i rosyjski. Na referat przeznaczony jest 20 minut, a następne 10 na pytania i przygotowanie następnego wystąpienia.

Polscy uczestnicy konferencji sami pokrywają koszty noclegu i wyżywienia. Organizatorzy mogą pomóc w rezerwacji noclegu w Domach Akademickich.

Rosyjskim uczestnikom organizatorzy pokrywają koszty noclegu i wyżywienia.

Organizatorzy sympozjum:

Prof. zw. dr hab. Jerzy Malinowski – kierownik Zakładu Historii Sztuki Nowoczesnej Wydziału Sztuk Pięknych UMK jmalin@umk.pl ; prezes Polskiego Instytutu Studiów nad Sztuką Świata

Dr Krzysztof Nierzwicki – dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej UMK krzysztof.nierzwicki@bu.umk.pl

Prof. dr hab. Jan W. Sienkiewicz – kierownik Zakładu Historii Sztuki i Kultury Polskiej na Emigracji Wydziału Nauk Historycznych UMK janwikt1@yahoo.it

Prof. zw. dr hab. Świetłana Czerwonnaja – profesor Katedry Etnologii i Antropologii Kulturowej Wydziału Nauk Historycznych UMK swetlana@umk.pl

Dr Liliana Górska – sekretarz naukowy Biblioteki Uniwersyteckiej UMK liliana.gorska@umk.pl

Emilia Ziółkowska – doktorant Katedry Historii Sztuki i Kultury Wydziału Nauk Historycznych UMK, sekretarz naukowy sympozjum emiliazet@o2.pl

I SYMPOZJUM POLSKICH I ROSYJSKICH HISTORYKÓW SZTUKI W TORUNIU

POLSCY I ROSYJSCY ARTYŚCI I ARCHITEKCI W KOLONIACH ARTYSTYCZNYCH ZAGRANICĄ I NA EMIGRACJI POLITYCZNEJ 1815 – 1990

Muzeum Uniwersyteckie w Toruniu , Plac Rapackiego 3

27 – 28. 06. 2013

Zgłoszenie uczestnictwa w sympozjum

Imię		
Nazwisko		Stopień naukowy
Instytucja (uczelnia, wydział, instytut, zakład)		
Adres miejsca pracy		
Adres do korespondencji		
Telefon	Faks	E-mail
Tytuł wystąpienia		

Abstrakt wystąpienia (do 1000 znaków)

Rezerwacja noclegu dla uczestników z Polski

Okres pobytu w Polsce (w celu wystawienia zaproszenia) dla uczestników z Rosji.

„Lokal przy ul. Foksal 11 jest wykorzystywany na cele kulturalne przez Polski Instytut Studiów nad Sztuką Świata dzięki pomocy Miasta Stołecznego Warszawy – Dzielnicy Śródmieście.”